

TALLINNA
PÜHA NEITSI MAARJA
PIISKOPLIK TOOMKIRIK

KATEDRAALI SÕNUMID

EELK Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse infokiri OKTOOBER AD 2025

AITÄH, ISA TAEVAS

Isa jutustas mulle kord ühest oma sõbrast, kes oli oma umbes viieaastaselt pojalt küsinud, kust me piima saame. Vastus oli nobe tulema: „Poest!”

Poisi noor isa oli vastusest üsna kohkunud ja otsustas pojale seletada, kust piim tuleb. Et on olemas loom nimega lehm, kes sööb karjamaal rohtu, kes mäletseb ja seedib. Siis lehma lüpstakse ja piim veetaske suurte tsisternautodega piimakombinaati kokku, kus seda töödeldakse ning pannakse pudelisse. Ja alles siis jõuab piim poodi.

Poiss kuulas hoolega. Õhtul, kui isa küsis, rääkis talle kõik kuulnud pika loo lehmast ja rohust ja piimakombinaadist. Järgmisel hommikul küsis isa poisilt: „Kust me piima saame?” – „Poest!” oli kiire tulema.

Minu isa soovis, et minagi teaksin, kust me piima saame. Isa otsustas olla veel põhjalikum ning viis mingi kuhugi suurde lauta, et näeksin lehma ning lüpsmist ja muud.

Suures laudas olime vaadanud lehma, kuidas nad söövad, kuidas neis lüpstakse ja kuidas värske piim mööda torusid lae all kogujasse voolab. Koduteel kordasin talle püüdlikut lugu lehmadest ja lüpsmisest. Kui isa aga järgmisel hommikul küsis, kust me piima saame, olevat ma vastanud: „Torust!”

Hea „Katedraali Sõnumite” lugeja.

Kas sa oled pannud tähele, kui loomulikuks peame tõsiasi, et poest on võimalik toitu saada? Me ei pane enam tähele paljude inimeste tööd, tänu millele toit poodi jõuab. Oleme unustanud vaeva, mis tegelikult on seotud toiduga. Vähemalt mina olen tabanud end rääkimas: „Mida me õhtuks poest võtame...” või „Ma võtan siis piima ja saia ja midagi saia peale...”

Millegipärast ei kasuta ma enam sõna 'ostma', mis viitab väärtuste vahetamisele. Ma kasutan pigem sõna 'võtma', mis näib pigem viitavat vargusele või omavolile või üleolekule. Peame loomulikuks, et poest on

Foto: Joel Siim

kõike alati saada ning kui midagi ei ole, siis ärritume.

Lõikustänupüha viib mõtted igapäevasele leivale, toidulauale, millele pandavast suurema osa ostame poest. Siiski veel 'ostame'. Kaupmees on selle ostnud vahendajalt, vahendaja tootjalt. Kuidas aga osta Jumala käest, kes on kõik loonud? Mis on Jumala pangaarve number ja milline pank temaga arveldab?

Olen kindel, hea lugeja, sa oled lugenud Oskar Lutsu romaani „Kevade”. Õpetaja Laur on äsja kinkinud Arnole viiuli, mida ta uhkusega oma vanematele näitab. Siis küsib ema Arnolt: „Aga kas sa kah tänasid ilusti, Arno? Asi lõppes sellega, et varsti peale seda üks poisike tuhattulist koolitoa poole jooksis kooliõpetajat viiuli eest tänama...”

Jumala käest saame osta samamoodi – teda tänades. Mõistes, et see, mida poest ostame või 'võtame', on tema kingitus meile. Meil ei ole endil nii suuri väärtusi, et Jumala headust „kinni maksta”, ja sellepärast piisab meie tänulikust meelest. Tänulikust meelest kõige eest, mis on meie „igapäevane leib” – „söök, jook,” aga ka „rõivad, kingad, koda ja koht, lõpuks ka vaga abikaasa, vagad lapsed, vaga pere, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis,

kord.” Nii mõistab igapäevast leiba Martin Luther oma Katekismuses.

Hea lugeja. Kas mäletad veel poissi, kelle meelest sai piima poest? Lõikustänupüha pidades õpime vaatama maailmale ja elule teise pilguga. Mõistes, et viimsena sõltume Jumalast, ei saa maailma pidada nii enesestmõistetavaks. Võib-olla on see sügisesse kaldunud aasta aidanud tajuda oma sõltuvust just nimelt Jumalast, mitte kauplusest? Suvel vaatasime murega põlde, mis uppusid liigse vihmavee all, mis ei kandnud inimestki, saati siis põllutöömehi. Kui ma teenisin Järva-Jaani koguduses, siis ütles sealne kirikumees Ülo Jätsa sageli: „Nõukogude ajal nad praalistasid: Me ei oota looduselt armuande, me võtame ise! Kuid kui Jumal ei anna, siis ei võta inimene mitte midagi!”

Ma avan külmiku,

ma võtan leiba ja juustu ja võid...

Vajutan nuppu – kuum kohv voolab kruusi...

Toas on soe.

Saan istuda oma köögis,

vaadata aknast sügist ja tormi ja vihma.

Olen õnnelik.

Aitäh, Isa taevast.

Abiõpetaja Joel Siim

Astud siia katedraali ja vaadat üles. Brožüür loetleb kuupäevi, nimesid, veel kuupäevi. . . Illus, jah, kuid mida on sel kõigel pistmist laste toitmise, arvete maksmise ja igapäevaelu lõputu rutiiniga? Vaikus ümisesb – viisi, mis võiks justkui tuttav ette tulla, aga ei meenu. Sildid paluvad pealetükkimatult annetusi: katuseparandus, seinte taastamine, lõputud vajadused. Torkad käe taskusse ja sealt mitte midagi leides mõtled endamisi: miks see üldse oluline on? Jah, kolmeteistkümnes sajand, aga mis on sel minuga pistmist? Sa viibid hetke veel ning lahkud siis, vaatat oma telefoni ja kerid end tagasi välismaailma.

Mis sul märkamata jäi?
Ilu.
Mida sa ei näinud?
Peeglit.

Miks on muinsuskaitse üldse oluline? Mida me tegelikult säilitame või taastame?
Iseendid.

Osi meist, mida kandsid meie eest need, kes tulid enne meid. Me oleme palju enam kui meie endi eluaeg, palju enam kui praeguse hetke püüdlused ja me põgus kaheksakümne aastarida. Meid on kootud palju suuremasse loosse, mis jätkuvalt lahti rullub. Me eelkäijad ehitasid struktuure, et meile seda *meelde tuletada* – et oleme *enamat*. Me sirutume mõlemale poole olevikku, kuuludes laiemasse ruumi kui pelgalt need tillukesed piirid, millele end tihti alistame. Kuid see katedraal peidab endas rohkemat kui üldtunnustatud ilu – see hoiab meie lugu.

Kunstnikud on möödunud aegade jooksul kasepuid nikerdades ning vaske vormi vasardades vaeva näinud. Kõiksugu värvipigmente kokku seganud, et meile *meenutada*. Mürsepad on ladunud suurejooneliselt kivi kivi peale. Nende meistriteosed peavad ajaproovile vastu. Need struktuurid on vastu pidanud rajule, piiramisele, näljale, katkule ja jälle piiramisele. *Ikka veel* nad seisavad. Seisavad, et aidata meil meeles pidada, kes me olime, kes me oleme ja kelleks me võime saada, kui kasvatame sisemist tuld, kui laulame esivanemate laulu. See rahvas on inimpuude mets, mis ümisesb iidseid viise. Need puud tõstavad oma hääle vabaduses, ilus ja lootuses. See rahvas tunneb loo väärtust, identiteedi väärtust.

Siinsamas, selle rahva mäe otsas Toompeal seisab struktuur, mis on tehtud ehitamiseks vaeva näinud kätest. Unistamiseks kokku kogunenud südametest. Uskuda sõandanud hingedest. Iga kivi kui laul, iga palve kui viis: pea meeles, pea meeles.

Nagu eestlased väga hästi teavad, siis isegi kui maa nähtavad struktuurid saavad okupeeritud – kui seaduse, valitsuse, hariduse ja ühiskonna taristu, suisa su maamuld on võõraste käte haardes – on just nähtamatud struktuurid need, mis on olulised. Identiteet, pärand, keel ning vaikne ühine vastupidavus võimaldavad rahva südamel homsesse voolata.

Foto: Arho Tuhku

Detail de la Gardie sarkofaagilt.

Meie tugevus peitub pragudes. See on peidus mõrdis telliste vahel, kooruva värvi tükkide vahel, munakivide vahel. Meie vägi pesitseb praos selle vahel, mis oli ja mis võiks olema saada. Eesti laulab täna oma vabadust, sest kuskil, kunagi, võttis keegi sellesse vahesse astuda ning laulma hakata. Nad laulsid trotsides jõudusid, mis seisid nende vastu, ning nii hakkasid praod laienema. Praod laienesid ja laienesid, kuni sellesse väikesesse ruumi hakkas ühel hetkel mahutama terve rahvas. Keegi peab seisma lävepakule ja uskuma võimatut, kutsudes teisi ühinema ning laulma unistust, kuni rahva saatust saab muudetud. Kes oleks võinud arvata, et laul saab olla tugevam kui mõök?

Sõltumata sellest, kes sa oled või mida arvad iidsetest katedraalidest, ehitasid meie esivanemad pühasid ruume mitte vaid selleks, et meeles tuletada, vaid ka kutsuda. Nende kutse kajab läbi mosaiikide, freskode, raiutud kujude, marmorist figuuride, kullatud altrarite ning peenelt kaunistatud kapiteelide. Nad kutsuvad meid meeles hoidma seda, kes me oleme, *ja jätkama selle laulu laumist*. Laulu, mille võnkeis kajab: meie paigad on väärilised; meie mälestus püha.

See ajalooline, kosmiline lugu on liiga suur ühele kätepaarile, nii et see ei ole lihtsalt kutse laulda, vaid kutse laulda koos. Häälel paljususes parandatakse lõhed, taastatakse hävitatu. Ja kui me laulame, siis ei leidu midagi purunenut, mida ei saaks parandada, ei midagi kaotatud, mida ei saaks üles leida, ei midagi hävitatud, mida ei saaks taas ellu äratada, sest *esivanemate laul ei sure kunagi*. Kui meil on silmad, et näha, ja kõrvad, et kuulda, siis tunneme oma südames ära selle kutse seista pragudes ja laulda, sest me teame seda laulu. See laul on meil veres – hälli üle ümisesetud unelauludes, uinuvatele imikutele hingatud sosinates: ühel päeval, mu laps, sul meenub. . . Ühel päeval, mu laps, sa tõused. . . Ja sel päeval, mu laps, *sa laulad*.

Oh, Eesti, suursuguse metsa puu, turske mulla ja tähise taeva laps, see päev on täna.

Järgmine kord, kui astud oma katedraali, tõsta siis pilk üles ja imetle. Kuula nende vaikust, kes on olnud enne sind. . . ja ümise kaasa.

*Belinda É. Samari,
Tõlge: Karin Miller*

Foto: erakogu

Taevaminemispühal, 29. mail 2025, toimus Toomkirikus väga eriline kontsert, kus kõlas Vanalinna Hariduskolleeegiumi abiturienti, noore helilooja Georg Jakob Salumäe looming kõrvuti lääne kirikumuusika ühe vundamendi gregooriuse lauluga.

Suurepärase stiilitundega kava oli koostanud helilooja ise. Tema noorest east hoolimata puudutas see kuulajaid lisaks muusikali-sele elamusele ka erakordse vaimuliku sügavuse ja usku kinnitava sõnumi ja palvega.

Kontserdi pealkiri „tasane hääl“ lähtus kava keskmes kõlanud Georg Jakobi samanimelisest teosest altsaksofonile ja orelile, mille sisuliseks mõtteks Piiblist 1Kn 19:11–12. Georg Jakob Salumäe teoseid esitasid sopran Annabel Soode, saksofonist Uku Gross, ansambel *Una corda* (Katri Tikka harfil, Kristi Mühling kromaatilisel kandel, Ene Nael klavessiinil) ja organist Ene Salumäe.

Gregooriuse laul kõlas Vanalinna Hariduskolleeegiumi Püha Miikaeli noormeeste koori esituses Kadri Hundi juhatusel. Viimases teoses ühinesid gregooriuse laul ja Georg Jakobi looming helilooja seades ja esitajate improvisatsioonis võimsaks hüüdeks „Tule, Looja Vaim“ – „*Veni creator spiritus*“. Poistekoori stiilitundlik, paindlik ja võimas laul, orel ja Margo Kõlari torupillihelid täitsid toomkiriku ning rohke-arvulise kuulajaskonna südamed ja meeled helge lootuse ja kosu-tava julgusega.

30. augustil 2025 toimus Toomkirikus veel teinegi eriline kontsert, kus Vanalinna Hariduskolleeegiumi värske vilistlane, noor helilooja Anna Pärt esitles oma helitöid, et anda võimalus headele sõpradele ja tänulikele kuulajatele toetada tema edasisi kompositsiooniõpin-guid Londonis.

Lisaks Anna muusikale kõlas kontserdil ka Pärt Uusbergi koorimuu-sika kammerkoori *Collegium Musicale* suurepärase esituses dirigent Endrik Üksvärava juhatusel, solistiks kaunihäälnel sopran Helina Kul-jus.

Anna astus kontserdil üles nii helilooja kui ka pianistina, osaledes oma teoste ettekannetes koos koolikaaslaste Robert Otsingu (akor-dion) ja Triin Pihlapiga (viul). Lisaks koorile ja solistidele oli kont-serdil oluline roll kanda keelpillikvintetil (Toomas Hendrik Ellervee, Kadi Vilu, Rain Vilu, Seulki Lee ja Imre Eenma) ja noorel Reaalkooli andekal pianistil Peeter Kivistul.

Anna kontserdikavas võlus vaheldusrikkus tänu kahe helilooja muusika oskuslikule kõrvutamisele ja Annale loomupoolest omane helge, siiras ja mänguline helikeel.

Soovime mõlemale noorele heliloojale õnnistusrikkast jätku nende heliloomingu edasistes õpingutes ja rohkesti rõõmu muusikast!

Tänulikud osasaajad ja kuulajad.

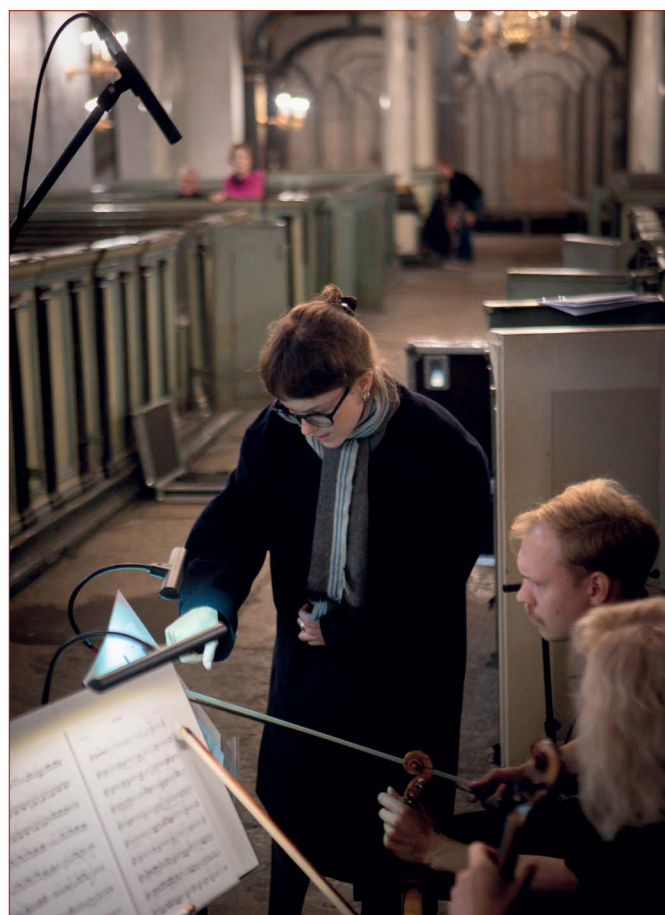

Foto: erakogu

12. juunil toimus iga-aastane toomkoguduse väljasõit. Seekord oli osalemas päris suur hulk koguduse liikmeid ja töötajaid. Sõit kulges marsruudil Rakvere-Simuna-Tammsalu.

Esimene peatus Rakveres oli krahv Gustav Dietrich von Rehbinderi maja, kus tänapäeval asub mööblimuuseum. Mitmes saalis sai näha erinevate ajastute mööblitükke. Eksponeeritud on kaks Eesti kõige vanemat eset: gooti stiilis serveerimiskapp aastast u 1450 (tamm) ja renessansi ajastust (1614) troonkapp (tamm, eri puiduliigid intarsias). Tähtsal kohal meie jaoks oli Rehbinderi nimesildiga tool, mis on muuseumisse tulnud meie toomkirikust. Muuseas, Rakvere krahv Rehbinderi oli lähedane sugulane Saku Õlletehase asutaja Karl Friedrich von Rehbinderiga.

Järgmisena külastasime Rakvere Kolmainu kirikut. Pastor Tauno Toompuu rääkis meile kiriku ajaloost, palusime Jumalalt õnnistust oma reisiks ning lugesime üheskoos Meie Isa Palve.

Seejärel läksime keha kinnitama Katariina restorani, kus meid ootas lahke pererahvas ja maitsev toit. Enne bussi väljumist Simunasse jõudsid kiiremad meie hulgast ka Sõbralt Sõbrale poes omale maist vara soetamas käia.

Foto: Ingrid Mäsak

Seniorid väljasõidul on tehtud Rakvere kolmainu kirikus, vastu võttis praost Tauno Toompuu.

Simuna Siimona ja Juuda kirikus võttis meid vastu õpetaja Enn Salveste. Huvitav on see, et Simuna kiriku altar on valmistatud Ackermanni poolt ja on Toomkiriku omaga sarnane. Simuna kiriku lähedalt saab alguse Pedja jõgi, mille allikat me samuti vaatamas käisime. Siinkohal tervitan toomkoguduse prouat, kes on Simunast pärit ja meile kohalikku ajalugu natuke jutustas!

Edasi kulges tee Tammsalu Lunastaja kiriku juurde kus ootas meid juba tuttavaks saanud Tauno Toompuu. Praegune kirikuhoone

ehitati 1922. aastal algselt töökojaks. 1992. aastal otsustati tühjaks jäänud hoone ehitada ümber kirikuks. Kulud kattis kohalik omavalitsus, kes seniajani on pühakoja omanik. Väike, modernne ja hubane kirik oli meie viimane peatuspaik.

Päev oli pikk ja mõnedki reisisellid jäid koduteel bussis lihtsalt magama.

Aitäh kõigile osalejatele! Kohtumiseni järgmistel väljasõitudel!

Merje Schultz

Foto: Saima Sellak-Martinson

21. mail kogunesid Tallinna Toomkoguduse ja Kaarli koguduse seeniorid ühisele koosviibimisele, seekord hoopis raamatukogus. Kutse esitas meile Tallinna Raamatukogude sotsiaalse kaasatuse peaspetsialist Leelo Ainsoo. Leelo tutvustas raamatukogu, andis ülevaate erinevatest teenustest ja sündmustest. Eelkõige kutsus ta meie seenioreid raamatukokku üritustele ja digikoolitustele.

Samuti saime teada viimasel ajal ilmunud vaimulikust kirjandusest, mida saab minna laenama meist igäüks. Meie seeniorid said uusi teadmisi ja loodame, et leiavad ka edaspidi tee raamatukokku!

*Toomkoguduse
liikmed*

ÕPETAJA JOEL SIIM 50 JA RAAMATU „DORMI SECURE“ ESITLUS TOOMKIRIKUS

Meie õpetaja Joel Siimul täitus 14. juulil 50 sünnipäev. Sellel puhul toimus Toomkirikus kaunis kontsert, kus kuulda sai Bachi, Pärdi ja Widori muusikat, mida esitasid Kadri Ploompuu, Pille Metsson ja Kristjan Kannukene. Kuulajaid ja õnnitlejaid oli palju. Ka Toomkoguduse liikmete ja juhatuse ja nõukogu poolt õpetaja Joel Siimule, palju Taevaisa õnnistust, palju tervist ja suur-suur tänu, et Jumal meile nii hea ja südamliku õpetaja on kinkinud!

Vaimu Vara sarja neljanda raamatuna ilmus Tallinna Toomkoguduse abiõpetaja Joel Siimu kogumik „Dormi Secure“. Värske teos sisaldab autori kirikuaasta pühapäevade ja pühade jutlusi, lisaks ka kõnesid ja palveid. Piiskop Ove Sander, kelle initsiatiivil raamat sündis, väljendas oma heameelt ja tänu: „Olen rõõmus ja tänulik, et õpetaja Joel Siim võttis minu pakkumise vastu selle raamatu koostamiseks ning raamat valmis vaid loetud kuude jooksul. Täna kõiki, kes ühel või teisel viisil on olnud toeks selle raamatu ilmumisel. Tänu Jumalale.“ Piiskop iseloomustas teost kui sügavat ja mitmetasandilist lugemist. „Võiks öelda, et tegu on lausa akadeemilise väljaandega, kus joonealuste selgituste arv ulatub kolmesajani, kuid mis on samaaegselt sügavalt ja isiklikult läbitunnetatud ja -elatud Tõde Kristusest. Olen kindel, et see raamat saab teenima väga avarat spektrit lugejaskonnast, samuti inimesi nende elu

Foto: Ingrid Mäsak

ja usuliste otsingute erinevatel perioodidel,” lisas Sander. Raamatu tagaküljel mõtiskleb autor: „Minu jaoks on kuidagi eriliselt kõnekas see, mille järgi Emmause jüngrid Jeesuse ära tunnevad. Kogu pika tee Jerusalemmast Emmausse oli ülestõusnud Jeesus neid saatnud, kuid jüngrid ei tundnud teda ära. Alles Emmausse jõudes tundsid nad ta leivamurdmisest ära. Jeesus tegi leiba õnnistades midagi sellist, mis oli omane ainult talle: õnnistas leiba, murdis ja ütles: „Võtke, sööge, see on minu ihu.“ Õnnistas ja jagas karikat: „Võtke, jooge, see on minu veri.“ See on see, mida teised ei tee, mis on kristlastele ainuomane. Kristus on see, kes ühendab ja liidab

inimesed üheks perekonnaks. Kristuse tegelik kohalolu armulauas on see teoloogiline punkt, mis ühendab. See on väga paljude kirikute ühine tunnistus, see on see, mille abil otsida vastastikust mõistmist, lepitust ja üksmeelt.“ „Dormi Secure“ on neljas teos EELK Vaimu Vara kirjastussarjas. Raamatut saab koguduse infoletist.

Tekst: E- Kirik : <https://e-kirik.eelk.ee/2025/vaimu-vara-sarjas-ilmub-opetaja-joel-siimu-jutlustekogu-dormi-secure/>

Foto: Karl Johannes Randrüt

Õhtupäike Toomkirikus 2.–7. juunil

Tallinna Toomkirik oli avatud 2. –7. juunil tavapärasest pikemalt – kell 9:00–22:00 programmi „Õhtupäike Toomkirikus“ raames.

Külastada sai kirikut ja ka torni, kus avanesid kaunid vaated lojuva päikesega linnale.

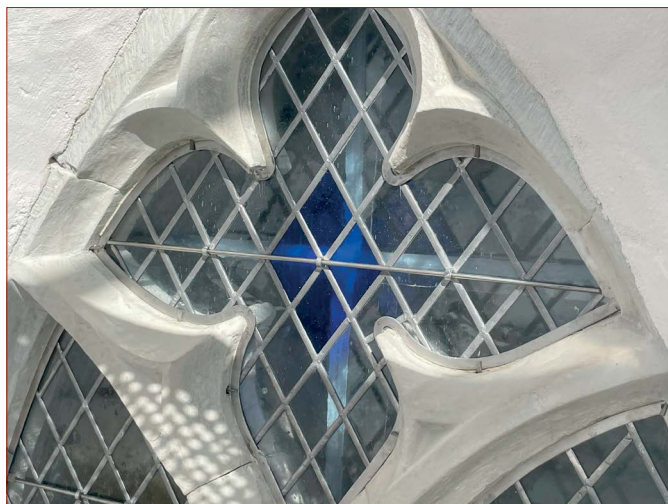
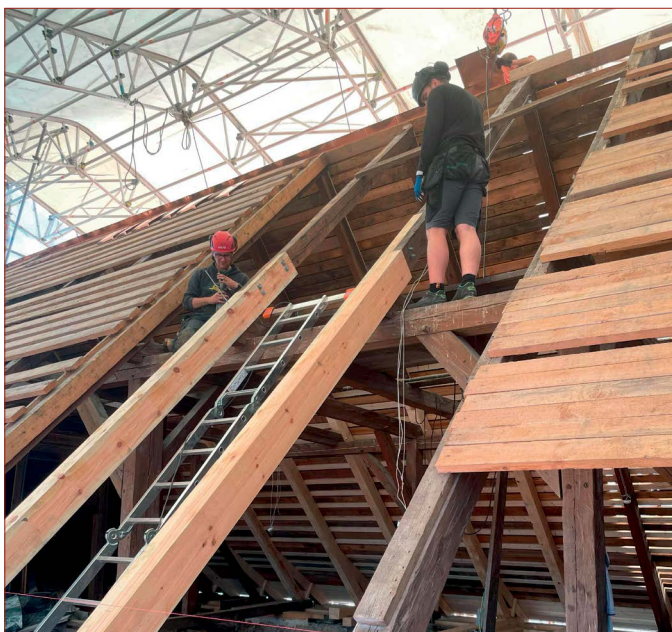
Programm sai teoks tänu Toomkoguduse vabatahtlikele töötajatele, kes on nõus panustama Toomkiriku tegevustesse.

Pildil rahvast vastu võtmas Eenok Samuel Randrüt.

Toomkiriku kesklöövi katuse ja osade akende restaureerimistöode I osa on selleks aastaks lõppenud

Toomkiriku kesklöövi katus polnud iseenesest kuigi vana, kuid kahjuks oli toonane kvaliteet nii vilets, et katus tuleb lihtsalt välja vahetada. Sama juhtus Toomkiriku tornikiivri vaskplekk-kattega. Praegune tulemus on pretsedenditult ilus ja tornikiiver pälvis 2023. aastal ka ilusaima plekk-katuse tiitli. Samad meistrid alustasid kesklöövi katusetööde esimese poolega. Käesoleva aasta tööde kogumaksumuseks on 271 000 eurot. See on maksimum, mille oleme kokku saanud tänu Tallinna linna toele, koguduse omanpanusele ning Kiriku Toetusfondi korjandusele. Sama meele, koos katusetöödega tegime ka valgimiku vitraazhakende restaureerimistööd, sest need aknad nägid ehk viimati remonti 60–70 aastat tagasi. Tegemist on värvitu rombvitraaziga klaasitud raidraam-akendega, mille viimast remondist on möödunud üle 60 aasta. Akende restaureerimistöode koosseis oli järgmine: vitraažiplokkide demontaaž, raidkivi-raami restaureerimine ja konserveerimine, vitraažide asendamine, metalldetailide restaureerimine ja osaline asendamine. Nüüdseks on kaks akent restaureeritud.

Tekst ja pildid Arho Tuhkru

Head Toomkoguduse liikmed!

Me palume teie abi, et te pakuksite meile katust. Teie lahkete annetuste abiga saame selle aasta töödega valmis.

Teie toetus aitab meil katta imelise katuse restaureerimise kulusid. Tööde kogumaksumus on üle 300 000 euro. Tallinna linn on meile appi tulnud 204 000 euroga. Puudujääva osa kokkupanemisel loodame ka teie toele ja abile. Koos tehtud annetustega kestab meie katus üle aegade.

Ordinatsiooni missa Tallinna Toomkirikus 29. mail, Kristuse taevaminemise pühal

Kristuse taevaminemise pühal ordineeriti Tallinna Toomkirikus 6 EELK preestriameti kandidaati:

Diakon Jaanus Torrim, diakon Meelis Malk, diakon Tiit Maasikmäe, diakon Aili Ilves, diakon Urmas Koorits ja preestriameti kandidaat Joel Pulk.

Missal teenisid: peapiiskop Urmas Viilma, piiskop Ove Sander, piiskop Marko Tiitus, piiskop Anti Toplaan, õpetaja Arho Tuhkru, organist Piret Aidulo, kantor Veljo Reier.

Foto: Endel Apsalon

Ülestõusmispüha, 20. aprill, oli taas toomkirikus leepüha, seekordsed leerilapsed olid: Mirjam Männik, Birgit Sipelgas, Lisette Aro, Pille Raid, Toomas Rehepapp, Iiris Liira, Adele Kala, Ekke Kask, Kristjan Simon Hannus, Jan-Christopher Jaaksoo, Nathan Adonis Ergav Roos, Marcel Arikas, Martin Minin, Herta Laug, Miina Veges, Ralf Reno Roots, Justus Janke, Pärtel Orusalu, Paula Veges, Helin Maris Mäeväli, Marta Veges ja Siimon Liivik.

Leeriõnnistust jagasid peapiiskop Urmas Viilma, piiskop Ove Sander, õpetaja Joel Siim, diakon Renè Paats.

Ka see aasta toimus heategevuslik **MISJONIKOHVIK** Toomkiriku pärnade all **8. juunil** peale jumalateenistust. „Lõikust on palju, töötajaid aga vähe. Paluge siis lõikuse Issandat, et ta saadaks töötajaid välja oma lõikusele!“ Mt 9:37

Traditsiooniks kujunev Misjonikohvik toomkiriku ees oli üsna menukas. Kohvikust saadud tuluga toetame misjonär Liliann Keskineni tema töös Ingeri kiriku juures, kuhu Misjonikeskus on ta läkitanud. Suur tänu kõigile vabatahtlikele, kes kohviku kordaminekule kaasa aitasid!

Tekst ja pilt Merje Schultz

25. aasta ordinatsioonist.

29. augustil aastal 2000 said Tallinna toomkirikus peapiiskop Jaan Kiiviti poolt kirikuõpetaja ametisse õnnistatud 5 noort meest: Vallo Ehasalu, Jaan Lahe, Rene Reinsoo, Ants Tooming ja Andres Tsumakov. Assisteerisid praostid Elmar Reinsoo ning Jaan Tammsalu.

Reedel, **29. augustil** täpselt 25 aastat hiljem toimub samas Tallinna toomkirikus tänujumalateenistus kus 25. aastat tagasi ordineeritud kõrval teenis õpetaja Jaan Tammsalu ja Toomkoguduse õpetaja Arho Tuhkru.

16. septembril kohtusid siseminister Igor Taro ja ministeeriumi kaastöötajad Ilmo Au, Ringo Ringvee ja Kadri Napritson-Acuna Toomkirikus peapiiskop Urmas Viilma ja õpetaja Arho Tuhkruga.

Kirikus sai üle vaadatud paigad, mida muidu kirikusse astuja ei näe: Käidi Jüri kabelis, Ingli kabelis, tehti juttu organist Kadri Ploompuuga oreilirõdul ning vaadati kirikutornist üle Tallinna linna.

Seejärel siirdus peapiiskop koos ministriga kirikuvalitsuse hoonesse, kus peapiiskop ja minister kõnelesid EELKst ja kiriku ning riigi senisest koostööst.

Minister rõhutas omalt poolt vajadust tihedamaks läbikäimiseks. Jutuks sai võetud kirikute ja riigi koostöö kriisides, kiriku ajalooliste varade teema ning muu koostöö erinevates valdkondades. Kokku sai lepitud, et edaspidi võime vajaduse tekkides operatiivselt omavahel suhelda ja ka infot vahetada.

ÕHTU täis Õnnistust.

Armsad Toomkoguduse liikmed, meie süda on täis tänu Jumalale **27. septembril** Toomkirikus toimunud muusikalise palvuse „Mu Jumal, mu rahvas“ eest. See õhtu oli eriline hetk, kus muusika ja palve põimused, Jumala ligiolu puudutas ja rahvas kogunes koos hingama ühes rütmis – tänus, igatsuses ja usus.

Helilooja Timo Lige ja armastatud muusikud kinkisid meile palvuse, mille järel paljud leidsid lohutust, rahu ja uut jõudu. Koos Toomkiriku vaimulikega teenisid kohaletulnud sadu inimesi ka Tervikliku Tervenemise Teenistuse meeskonna eestpalvetajad, pakkudes igale soovijale isiklikku eestpalvet.

See oli õhtu, mis jääb meie koguduse ühisesse meelde kui Jumala headuse ja rahva ühtsuse märk. Täname kõiki, kes tulid, palvetasid ja laulsid. Olgu see meenutus ka Sinu südames julgustuseks – meie Jumal on ligi ja meie rahvas on hoitud. Kui sa ei saanud kohale tulla, siis saad teenistust järele vaadata Tervikliku Tervenimise Teenistuse Youtube'i kanalilt.

Õnnistatud lõikustänapüha!

René Paats

Lõikustänapüha

Igapäevane leib

Kõikide silmad ootavad sind ja sina annad neile nende roa omal ajal. Ps 145:15

Meie taevane Isa, me täname Sind, et Sa ei väsi meile andmast oma häid ande ja me võime kõiges loota Sinu peale. Ole meile armuline, kui oleme olnud tänamatud, ebaõiglasel, kadedad ja kibestunud. Kingi meile tänulik ja helde süda ning õpeta meid Sinult kingiks saadud ande jagama kõikide teistega. Kasvata meis ligimesearmastust ja õpeta meid olema rohkem kinkijad kui võtjad, rohkem andjad kui saajad. Aamen.

René Paats

Toom-Kooli 6, 10130 Tallinn, Eesti. Telefon 644 4140

E-post: tallinna.toom@eek.ee. <http://toomkirik.ee>

PANGAREKVISIIDID

EELK Tallinna Piiskoplik Toomkogudus

Registrikood 80209270

SEB Pank EE401010022002639007

Septembrikuu viimasel pühapäeval oli õpetaja Arho Tuhkru külas meie koguduse sõpruskogudusel Helsingis Toomkogudusel.

Aastad on lennanud linnutiivul ja Helsingi Toomkoguduse toompraost Marja Riitta Heltelä on siirdumas emerituuri ja Helsingi Toomkiriku pidulikul jumalateenistusel pidas toompraost oma viimase jutluse koguduse peavaimulikuna ning ilusate koguduse, kaasvaimulike ja sõprade poolt südamlike tänusõnadega tunnustati teda nende aastate eest.

Eesti poolt olime koos emeritiipiiskop Tiit Salumäe ja tema abikaasa Lia Salumäega teenistusest osa saamas ja andsime tänuga toompraostile üle EELK koostöömedali.

Aitäh Sulle hea toompraost Marja Riitta Heltelä kogudustevahelise sõpruse, vastuvõtmiste ja soojuse eest, millega me armasad soomlased meid läbi aastakümnete alati on kostitanud. Ja se tunne on hea, kui tead et on häid sõpru!

TALLINNA
PÜHA NEITSI MAARJA
PIISKOPLIK TOOMKIRIK

SÜGISENE LEERIKURSUS

Tallinna Toomkirikus algab sügisene leerikursus pühapäeval, 12. oktoobril 2025 algusega kell 12.30.

Kus peituvad õhtumaise kultuuri juured?
 Kuidas kirik toimib? Milline on kiriku aastaring?
 Mis on Piibel? Kes selle kirjutas?
 Kuidas rikastab see kõik minu maailmapilti?
 Kui minust saab koguduse liige,
 mis sellega kaasneb ja mida see mulle annab?

Nendele ja veel paljudele küsimustele otsime koos vastuseid, mõtiskleme ning arutleme nende teemade üle Toomkiriku kantseleis toimuvatel leeritundidel **kolmapäeviti kell 18-20** ja viiel pühapäeval pärast jumalateenistust Toomkirikus. Jumalateenistused on igal pühapäeval algusega kell 11.00.

Leeripüha on pühapäeval, 3. advendil, 14. detsembril 2025.

Leerikooli registreerimine tallinna.toom@eek.ee
 Info: 6 444 140, www.toomkirik.ee